

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Лебедєва С.Ю.,
кандидат психологічних наук,
доцент, старший науковий
співробітник, психолог,
ГО Український центр
психологічної допомоги та
підтримки «Незламний Харків»

Христенко В.Є.
кандидат психологічних наук,
доцент, психолог,
ГО Український центр
психологічної допомоги та
підтримки «Незламний Харків»

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ МЕШКАНЦЯМ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Як відомо, з початку російської агресії проти України деякі населені пункти були окуповані російською армією. З початку вторгнення Росія окупувала майже третину території Харківщини. Обласний центр Харків не був захоплений російськими військами, але інші міста, зокрема Ізюм, Вовчанськ, Чугуїв, Куп'янськ та Балаклія, були захоплені російськими військами. Багато сіл та селищ міського типу також потрапили під окупацію.

У вересні 2022 року після деокупації багато мешканців, які пережили окупацію, потребують психологічної допомоги. Адже дехто пройшов через російські катівні, дехто залишився без житла внаслідок його руйнації, дехто втратив своїх рідних і членів сімей, а дехто просто пережив дуже сильний шок від перебування на українській території ворожих солдатів. Надання саме психологічної допомоги таким людям психологи ГО Український центр

психологічної допомоги та підтримки «Незламний Харків» поставили для себе першочергове завдання. Ця допомога здійснюється за двома напрямками. Це психологічна робота з мешканцями деокупованих територій, які виїхали до міста Харкова і перебувають в ньому. Другий напрямок – психологічна робота з тими, хто залишився у своїх оселях на деокупованих територіях.

Під час виїздів в деокуповані населенні пункти ми, як психологи, зіткнулися з деякими проблемами. Основні психічні стани мешканців можна охарактеризувати як: розгубленість; постійне відчуття безпорадності; страх повторення трагедії; нерозуміння того, як жити далі; неможливість планування свого життя на декілька днів наперед, ненормальний сон. Майже всі мешканці деокупованих населених пунктів потребували і потребують стабілізації свого психічного стану.

Якщо робота йде на щойно деокупованій території, то треба враховувати деякі особливості.

1. Після деокупації влада встановлює сигнали повітряної тривоги. Це для людей, які були під впливом російської системи підтримання порядку, не звично, адже окупанти не переймаються сповіщенням людей про небезпеку. І перші сигнали повітряної тривоги викликають у людей нерозуміння що робити, ялякають. Тому треба пояснювати навіщо взагалі ці сигнали.

2. Люди в окупації пережили іноді повну інформаційну ізоляцію. Вони не знають що відбувається в Києві, де знаходиться президент, і де знаходяться окупанти і українські війська. Тому рекомендується давати інформацію частково, порціями, не все одразу. Наприклад, в деокупованій Балаклії здивувалися тому, що Харків не здали, Київ живе майже нормальним життям, а президент не втік з України.

3. Дехто з представників влади і волонтерів одразу після деокупації чекають, що всі одразу почнуть розмовляти українською. Але, по-перше, велика частина мешканців Харківської області російськомовні. І по-друге, люди були під окупацією, і окупанти змушували всіх спілкуватися тільки російською. Тому

не треба одразу змушувати мешканців деокупованих територій розмовляти українською.

Наш досвід роботи в деокупованих територіях свідчить про те, що психологи мають знати окрім психології ще дещо. Перш за все, це все, що пов'язано з мінною безпекою. Адже в цій місцевості відбувалися досить інтенсивні бої, дуже багато снарядів, мін тощо, які під час боїв не розірвалися. І дуже багато всього замінованого. Це може бути будь-що на подвір'ї, міні-пастки, заміновані місця зберігання зброї тощо. Ліс і лісопосадки, висока трава теж є дуже небезпечними місцями. Під час роботи психолога це треба враховувати.

Психолог обов'язково повинен мати при собі хоча б один турнікет і мати підготовку з тактичної медицини. В ідеалі треба мати тактичну аптечку, якою треба вміти користуватися. Адже дуже часто російські війська продовжують обстрілювати деокуповані території і населені пункти, які знаходяться на відстані не більше 10 кілометрів від кордону з росією. Проте під час виїзду в деокуповані населені пункти психолог має чітко усвідомлювати що відбувається на найближчій ділянці фронту, біля якої зараз відбувається психологічна робота. Може статися ситуація прориву ворожими військами саме на цьому напрямку.

При роботі в конкретному помешканні селищної ради тощо психолог має знати куди бігти якщо почнеться обстріл (напрямок руху і конкретне сховище). Також дуже бажано психологу мати засоби захисту (бронежилет, каска). Весь досвід такої психологічної роботи свідчить про те, що наразі дуже мало в Україні психологів, які мають на своєму «озброєнні» достатньо методів надання психологічної допомоги людям, які знаходяться на межі миру на війні. Психологічна допомога, зазвичай, проводиться вже після закінчення ситуації, яка стала для людини травматичною. Але в Україні війна продовжується. Дуже часто буває так: обстріли припинилися, люди отримали психологічну допомогу, а після цього обстріли знову почалися.

Наразі дуже необхідні наукові дослідження у галузі психологічної допомоги мешканцям деокупованих територій. Це є критично важливими для

розуміння та підтримки людей, які потерпіли від війни. Напрямки досліджень включають розуміння психологічних наслідків, розвиток методів психологічної підтримки, а також вивчення соціокультурних аспектів та факторів, які сприяють резильєнтності людини.

LINK OF SELF-PRESENTATION OF THE SPECIALITY ON THE INTERNET WITH THE REAL IDENTITY OF SPESIALITY.....	168
---	-----

Лазор К.П.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОСНОВА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ.....	173
---	-----

Ларіонов С.О., Онищук К. І.

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	176
--	-----

Лебедєва С.Ю., Христенко В.Є.

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ МЕШКАНЦЯМ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	180
--	-----

Левченко А.С.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ СПОРТСМЕНІВ У КОМАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ.....	184
---	-----

Лефтеров В.О.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ОСОБИСТІСТЬ.	187
---	-----

Лефтерова Є.Л., Долінська Л.В., Гуцол В.В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНИМИ ЗАКЛАДАМИ.	191
--	-----

Лісніченко Т.В.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД НА ДЕРЖАВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	195
--	-----

Любченко І.І.

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ

ОСОБИСТОСТІ.....	199
------------------	-----

Максименко Ю.Б.

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩА.....	204
---	-----

Мараховська К. Д.

КОЛІР В ПСИХОЛОГІЇ, КУЛЬТУРІ ТА ДИЗАЙНІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК, СПРИЙНЯТТЯ ТА ВПЛИВ НА ЕМОЦІЇ ТА ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ.....	209
--	-----

Martyniuk D.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF STUDENTS' READINESS FOR FAMILY LIFE.	213
--	-----

Миронець С.М.

РЕАЛІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АБІЛІТАЦІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	217
---	-----

Мул С.А.

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЗАДІЯНИХ У БОЙОВИХ ДІЯХ	221
---	-----

Овсяннікова Я. О.